

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ №18/31.05.2024 г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 31.05.2024 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Александър Кашъмов
Бойко Василев
Весислава Антонова
Гена Трайкова
Диляна Илиева
Даниела Тренчева
Ирина Недева
Илия Вълков

изслуша доклад по жалба с вх. № 11-027 от 2024 г. на Г. К. срещу БНТ за интервю Г. Л. с Д. М. и К. И. в предаването „Денят с Георги Любенов“ на БНТ от 11 февруари 2024 г. под заглавие „Каква е цената на живота и ще има ли поевтиняване. В жалбата се твърди, че е осъществено нарушение на Етичния кодекс на българските медии от страна на БНТ.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. № 11-027/2024 г. се отнася до нарушение на Етичния кодекс на българските медии, осъществено чрез предаването „Денят с Георги Любенов“ от 11 февруари 2024 г.
2. Жалбата е подадена в допустимия от правилника срок.
3. КЖЕ обсъди допустимостта на жалбата, тя е допустима.
4. Становище от медията не е получено.
5. Бойко Василев и Ирина Недева не участват в обсъждането.

II. ЖАЛБА

Според жалбоподателя в интервюто има грешна информация за зелената сделка и за инфлацията. Грешните според жалбоподателя факти са подробно описани в приложен към жалбата документ в подкрепа на аргументите на Г.К.

В интервюто има неверни факти за т.н. зелената сделка и за инфлацията.

К.И.[24:20] – Вие направихте страхотен репортаж преди да започне предаването за това колко трудно земеделците взимат кредит. Това е така, защото какво казва зелената сделка на

финансовите институции и банките? Трябва да се спазват някакви невероятни изисквания – кравите да имат маски на лицето си и на дупето си и т.н. Извинявам се, че го казвам. Затова банките, ако дават кредит за земеделие или нещо, което не е твърде еко по европейските критерии, имат проблем. Търговските вериги също се съобразяват.

Твърденията на К. И. не са верни.

1. В ЕС няма изискване кравите да носят маски;
2. В ЕС няма изисквания банките да съобразяват кредитната си политика със спазването на екологични изисквания на клиенти или потенциални клиенти.

Г. Л. [0:50] - На кое да вярваме повече:

- цените ще паднат заради усилията инфлацията да намалее, заради ангажиментите ни към еврозоната;
- или ...отново цените се покачват, макар и с малко."

К. И. [5:00] - Има един единствен начин, установен от икономиката, за това живота ни да стане по-евтин. Това е да произвеждаме повече. Няма друг вариант. Няма нито едно друго решение, политическо, с регулации, с декрет, в който да се каже, че цените ще са по-ниски, то да не предизвика сътресение в производството на стоките и услугите".

Въпросът на Г. Л. е подвеждащ:

1. Инфлация означава повишаване на общото равнище на цените и се измерва индекси на цените. Намалването на общото равнище на цените се нарича дефлация. Ангажиментите за присъединяване към еврозоната не изискват намаляване на равнището на цените. Те изискват инфлацията да не е с 1,5 пункта по-висока от тази в най-много три страни с най-ниска инфлация.
2. Това, че инфлацията е намаляла или спаднала до 0 не означава, че отделни групи стоки и услуги не могат да се повишават. Цените на услугите на телекомите и дори на храните могат да се повишават, ако в същото време цените на други групи стоки спада. Правилото е, че по цените на услугите на телекомите или картофите не може да се съди за инфлацията.

Отговорът на К. И. противоречи на всяка съществуваща теория за инфлацията и на здравата логика. Инфлацията е макроикономически процес, който е предизвикан от фактори, които не са свързани с търсенето и предлагането на отделните пазари. Причините могат да са увеличено парично предлагане, прегряване на икономиката или външен шок като скока на петролните цени, който по веригата тласка нагоре всички разходи и цени. Няма икономическа теория, която да препоръчва увеличаване на производството при инфлация, защото това увеличава търсенето на ресурси и работна сила и тласка цените нагоре. Общо взето мерките, които са прилагат за ограничаване на инфлацията като например повишаване на лихвите - водят забавяне на растежа на производството, а понякога и до рецесия.

Иска се: констатиране на нарушение на Етичния кодекс на българските медии.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ

1.1.4 Ясно ще разграничаваме фактите от коментарите и предположенията.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

До Комисията не е постъпило становище от медията.

V. ФАКТИ

Водещият и гостите коментират икономическата ситуация. Поканените гости са с критично отношение към политиката на актуалното правителство. Единият е бивш заместник министър и бивш председател на Комисията за защита на потребителите, другият е финансов анализатор.

VI. МОТИВИ

КЖЕ разгледа жалбата, запозна се с предаването и публикацията към него на сайта на БНТ. Комисията разглежда конкретно всеки един случай към въпроса дали има манипулиране и преднамерено представяне на фактите и дали се разпространява непроверена информация. Комисията вече е обсъждала и в предходни решения жалби относно евентуални неточности, фактически грешки и неверни тези на участници в предавания, като коментира по-конкретно поведението на журналистите от гледна точка на Етичния кодекс (вж например решение по жалба с вх. No 10-012/2023 г., 11-026/2024 г.).

КЖЕ взе предвид следното:

а) **Относно евентуалната неточност на данните:**

- КЖЕ отбелязва значението на вида медия - ако информацията се публикува в печатна медия или сайт, може по-пълно и точно да се отразят количествени и статистически данни, в телевизия (с изключение на някои обзорни предавания) е по-трудно.
- В реално време водещият по-трудно може да прави проверка за достоверност на твърдения за цени, тенденции, количествени оценки и пр.

б) **Относно посочването на източниците на данните** – нито гостите посочват източници, нито водещият поставя такива въпроси. КЖЕ обсъди задължението в жив ефир да се посочват източниците и стигна до извода, че етичните стандарти изискват критичност от страна на водещия в зависимост от изнасяните тези и данни. Все пак Комисията отбелязва, че в ограниченото ефирно време невинаги е оправдано разговорът да се отклонява към ползваните източници и „факт-чекинг в ефир“.

в) **По въпроса дали гостите са подходящи за изясняване на поставените въпроси** – темата е важна за широк кръг слушатели, поканени са гост с практически опит в администрацията и финансов анализатор – в този смисъл изборът е адекватен.

Би било уместно с оглед информирания избор на аудиторията да се посочи, че единият от участниците е бил председател на комисия по времето на управлението на ГЕРБ и служебното правителство през 2022 г., а другият е бил кандидат за депутат от ВМРО. По този начин

зрителите на обществената телевизия биха имали по-добра ориентация в каква степен да кредитират коментарите на гостите.

КЖЕ приема за сведение, че в предаването са прозвучали неточни тези и твърдения за факти от страна на поканените, в частност от страна на финансовия анализатор. Това не е изненадващо, предвид широко известните и преди това гостуване позиции на госта. Доколкото той не е за първи път участник в предаването, има основателно очакване да заеме ярки критични позиции към политиката на правителството – и това се наблюдава и във въпросното предаване. Вторият участник също не е представител на институциите, ангажирани с икономическата политика на правителството, което в случая е представено.

г) Относно посоченото в жалбата неразграничаване на факти от коментари:

Критиката в жалбата е насочена към авторските коментари на гостите, като например: *"Какво прави българското правителство за това инфлацията да се успокои? Точно обратното на това, което трябва. Залива се огъня с бензин. Взимат се пари отвън, които са спестявания на немци, на австрийци и се въръскват тук в нашата икономика през социални плащания, пенсии и навсякъде имаше повече пари. А това доведе до бум на инфлацията."*

Комисията установи, че като цяло изложени са позициите и убежденията на гостите такива, каквито са, без намеса на водещия. За зрителите е ясно, че това са позициите на гостите.

Комисията приема, че участниците имат право, защитено от закона и Етичния кодекс, да излагат позиции, дори те да не отговарят на научните факти. Комисията приема още, че в разговора има и допустим елемент на преувеличение и иронизиране (маските на кравите).

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

КЖЕ намира жалба с вх. № 11-027/2024 г. за **неоснователна**.

Комисията отбелязва липсата на критична дистанция на водещия от събеседниците и по-специално би искала да напомни, че обществената телевизия освен ангажимент за свобода на изразяване има ангажимент за плурализъм на мненията, за да може в обмена на идеи зрителите да бъдат по-адекватно информирани.

Съгласно Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика решението да се изпрати на заинтересованите страни в 7-дневен срок от приемането му.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

*Изпълнителен директор на
Фондация НСЖЕ :*

Ева Петрова